

KÁLVINISTA VILÁG

TARTALOM:

T. S.: Új magyar napilapok. —
Mult és jelen. — **Igy
szól az Úr.** *Dósa Dániel:*
Isteni és emberi dolgok. —
Szociális kérdés. *Bor-
báth Dániel:* A keresztyénség
és a mai gazdasági ember. —
Keresztyén kritika. —
Irodalom és művészet.
Krónika.

V. ÉVF.

1931.

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

18.

S Z Á M

Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből.

Kiadják az erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári theol. Fakultásának tanárai

Megjelentek :

1. sz. Dr. Gönczy Lajos: A református egyház kultusza — — — — — 20'—
2. sz. Dr. Tavasz Sándor: A Kijelentés feltétele alatt — — — — — 40'—
3. sz. Dr. Imre Lajos: Isten és az emberi lélek — — — — — 20'—
4. sz. Dr. Tavasz Sándor: A dialektikai theologia problemája és problemái — 20'—
5. sz. Maksay Albert: Az exegesis problémái. — — — — — 25'—
6. sz. Dr. Gönczy Lajos: Az igehirdetés tényezői. — — — — — 25'—
7. sz. Dr. Tavasz Sándor: A theologiai irányok átértékelése. (A dialektikai theologia, mint a theologiai irányok korrekciója.) — — — — — 35'—
8. sz. Dr. Imre Lajos: A Kijelentés és a pedagógia. — — — — — 35'—
9. sz. Dávid Gyula: Kálvin gazdasági etikája. — — — — — 20'—
10. sz. Dr. Tavasz Sándor: A szociális és gazdasági törekvések theologiai megítélése. (A szociálizmus, kommunizmus, fascizmus.) 35'—

Előkészület alatt vannak :

11. sz. Dr. Gönczy Lajos: A 19. századi erdélyi igehirdetők biblicitása.
12. sz. Dr. Imre Lajos: A vallástanítás legkritikusabb kérdései.
13. sz. Borbáth Dániel: Irenaeus theológiája.
14. sz. Orth Imre: Barth tana az igehirdetésről.
15. sz. Dr. Imre Lajos: Az ifjuság és a világnézet.

**Megrendelhetők az „IFJÚ ERDÉLY” kiadóhivatalában
(Cluj-Kolozsvár, Református Theologia.)**

<p>KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T. Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.</p> <hr/> <p><i>Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. - Olcsó kölcsönö- ket nyújt.</i></p> <p>Fiókjai: Dej, Dicsőszentmárton, Alba-Iulia, Târgu-Mures, Oradea és Timișoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temeșvár.)</p> <p>Saját tőkéi: 145 millió Lei.</p> <p>Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda (Torda), Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénz- tár Rt. Aiud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Taka- rékpénztár Rt. Odorheiu (Székelyudvarhely) és Cristur (Székelykeresztúr), Szászrégenvidéki Takarék és Hitel Rt. Reghin (Szászré- gen), Népbank Rt. Huedin (Bánffy- Hunyad), Szamosújvári Hitel- bank Rt. Gherla (Sz.ujvár)</p> <p>Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruraktárai a vasút mellett.</p>	<p>GAZDÁK TAKAREKPÉNZTÁRA</p> <p>KOLOZSVÁR, Calea Victoriei 38</p> <p>Betéteket legelőnyö- sebben kamatoztat, váltókölcsönöket folyósít.</p>
---	---

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer • Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

V. ÉVFOLYAM

1931. SZEPTEMBER 15.

18. SZÁM

Ne felejtjük el, hogy okt. 1–4. napjain lesz Nagyváradon a református nagyfőté, amelyet az erdélyi és királyfőgómelléki egyházkerületek együttesen rendeznek. Jöjjen el a nagyfőtére mindenki aki csak teheti. – Győzzünk le minden nehézséget, amelyet a körülmények és az idők előnkbe vetnek s vegyünk részt a romániai magyar kálvinizmus eme nagy életnyilatkozatában.

Új magyar napilapok.

– Megjegyzések az erdélyi magyar ujságírás válságához. –

A Katholikus Népszövetség udvarhelyi nagygyűlésén a vezetőség bejelentette, hogy a *katholikus napilap* megindításához szükséges összeg együtt van s így rövid idő alatt a lap tényleg megindul. Ezzel a bejelentéssel egy időben Kolozsvárt egy új magyar politikai napilap született meg Botos Jánosnak, a kiváló magyar ujságírónak a főszerkesztősége alatt „*Friss Hírek*” címmel s ma már 20-ik száma felé tart. Ezek felett a konkrét tények felett elmélkedve, Spektátor, az Ellenzék igazán kiváló és bölcs publicisztája, arra a megállapításra jut, hogy nagy kár új kezdeményezésekkel zavarni és bénítani a meglévő magyar napilapok életlehetőségét. Helyesebbnek tartaná, ha minden érvényesülő magyar erőt a meglévő sajtóorgánunok erősítésére fordítanánk. Mi abban a nehéz helyzetben vagyunk, hogy úgy a Spektátor álláspontját, mint az új kezdeményezéseket egyformán *kényszerítve vagyunk megérteni* s azokat ebből a magasabb szintétikus álláspontból kifolyólag itélni meg.

Igaza van Spektátornak, ma minden fennálló magyar erőt meglévő intézményeink és vállalkozásaink erősítésére kell fordítanunk. Ezt vallottuk a Helikon, ezt a Katholikus Akadémia alapításakor, sőt ezt valljuk a Károlyi Gáspár Társaság gondolatával kapcsolatban is. Olyan kevés magyar szellemi erő van ma Erdélyben, hogy egészen oktalan fényűzés azokat is szétszórni. Különösen nekünk, kálvinistáknak nincs szükségünk erre. Az, amit mi adunk, az annyira egyetemes érvényű, annyira felette áll minden szűkkeblű és kicsinyes felekezetieskedésnek, hogy az minden valóban keresztyen emberre nézve érvényes, mert evan-

géliumi szelleménél fogva érvényesnek kell lennie. Sokszor elmondottuk már, hogy ez a szintétikus és egyetemes magatartás nem jelenti a saját igazságunk megtagadását, vagy annak az elszíntelendését, sőt, a sajátos jelleg és jellem, a sajátos egyéniség és szín érvényrehozását. És ne hetvenkedjünk, mert ha a külső szellemi sikokban számbavesszük embeinket, meg kell látnunk, hogy a *számbavehető*knak a száma nagyon csekély. Ha már most csak felekezeti területen üzzük pl. a tudományt, vagy az irodalmat, ebből az jön ki, hogy *csinált* tudósokat és írókat figuráltatunk a saját körülkerített kis szérüskertjeinkben.

És igazuk van az új kezdeményezéseknek. Mert volt ugyan Erdélyi Irodalmi Társaságunk, de annyira leszállott a nyárspolgári izlés színvonalára és olyan tehetetlenné vált, hogy kihívta a Helikon alapításának a szükségét. Most már volt Helikonunk, de annyira elszakadt a keresztyén világnézettől és izléstől, hogy pusztá létével és aktivitásával életre hívta a Katholikus Akadémiát. De maradjunk csak a napilap kérdésnél és vessük fel azt a további kérdést, *vajjon meglévő magyar napilapjaink nem felelősek-e azért, hogy új napilapok alapításának a szüksége felmerült?*

És ennek a kérdésnek a kapcsán mindenkéltől eszembe jut az a sok kellemetlen és keserű érzés, amelyet épen kolozsvári magyar napilapjaink okoztak mindazoknak, akik valamely magyar közintézménynek, valamely egyházi vagy más társadalmi munkának a szolgálatában, vagy épen az élén állottak és állanak. Példák. Javában foly a református nagyhét Tordán. Több ezer ember fordul oda

meleg szeretetével és figyelmével azokhoz az eszményekhez, amelyek ott hirdettetnek. Azok azonban, akik nem jöhettek el, a nagyhét ideje alatt, napilapjainkban egyentleneg szót sem olvashattak arról a forró hangulatról, amely a nagyhét résztvevőinek a lelkén végigömlött, ellenben kétoldalon keresztül kiáltó betűkkel olvashatták Bálának, a rablóvezérnek a tetteit. Más. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagyenyedi gyűléséről petit-tel szedve olvashattunk kolozsvári nagy magyar lapjainkban másfél hasábot, lehetőleg jól elrejtett helyen, akkor, amikor hatalmas betűkkel, kétoldalon keresztül zengett a nóta már közismert zsidó bűnökről, a Friedmann Áron-ok szeszcsalásairól. Nincs egy szó egyik lapunkban sem iskolai évmelegnyitóinkról, vagy évzáróiról, ellenben ködös politikai és értelmetlen irodalombölcseleti témákra van hely, lehetőleg kiemelkedő helyen, kurziv szedéssel. És ki tudná felsorolni azt a sok visszaélést, mellőzést, agyonhallgatást, amit meglévő magyar napilapjaink a magyar egyházi és társadalmi megmozdulásokkal és munkákkal szemben naponként elkövetnek? Érdeemes volna természetesen külön-külön leszámolni azokkal az érvekkel, amelyeket újságíróink kifogásainkkal szemben érvényesítenek. Ez azonban igen messze vinne a kérdéstől. Csupán arra az újságírói dogmára hivatkozunk, hogy a szenzáció kell a közönségnek. Erre nincs más válaszuk, mint az, hogy a szenzáció nem a közönségnek kell, hanem az újságíróknak, aki a saját műfaját, t. i. a szenzációs riport-novellát ráerőszakolja a közönségre. És a közönség, ez a jámbor tömeg, ez a tehetetlen társaság normának veszi azt, amit az újságok előtte felmérnek. Ezért igazuk van az új napilap-kezdeményezéseknek. Vagyis, az új napilapok alapítása gondolatának a jogoságát csak úgy háríthatjuk el, ha a meglévő napilapjaink pedig készek levonni magukra nézve azokat a következtetéseket, amelyek erkölcsi alapot szolgáltatnak az új kezdeményezéseknek. Nem lehet konzerválni meglévő intézményeinket és vállalkozásainkat, ha azok csak a kifelé való kritika jogával élnek, de az önkritika kötelezettségét nem ismerik el magukra nézve. Bármennyire óhajtjuk, munkáljuk az erdélyi magyar keresztyén szellemű intézmények és vállalkozások egységesítésének a gondolatát, de mindenáron és minden feltétel nélkül nem vagyunk hajlandók erre, mert szabad keresztyén lelkiismeretünk épen az ügy érdekében nem engedi meg ezt nekünk. Fájdalom, úgy látszik, a korszellem hozza magával, hogy addig nem térünk észhez és nem ébredünk fel az önimádat kábulatából, amíg a világnézeti differenciálódás úgy végig nem megy rajtunk, hogy minden meglévő javainkat el nem pusztítja, hogy majd amikor már semmink sem lesz, csak akkor értsük meg és becsüljük meg egymást. T S.

A Vasárnapi Iskolai Világszövetség
első európai világkongresszusa
Budapesten.

Augusztus 17—18-ik napjain folyt le ez a nagyszabású és különösképpeni bensőséges melegségtől hevített konferencia a magyar fővárosban. Európának 11—12-féle protestáns felekezete, a görög-keleti, az örmény és az ó-katholikus egyházak küldöttei szorítottak kezét a vasárnapi iskolai munka ünneplésében. A konferenciát a világszövetség elnöke, dr. Kelly vezette. Erdélyből dr. Imre Lajos vett részt és tartott előadást a vasárnapi iskola és az egyház kérdéseiről. A magyar főváros valóságos vendéglátó-gazdája volt a konferenciának és nagy áldozatokkal mutatta meg, hogy mit jelent a magyar vendégszeretet. Hiszünk, hogy ez a konferencia is nagymértékben hozzájárult a keresztyén katolicitás megtestesüléséhez.

Az Országos Református Lelkész egyesület és az Országos Presbiteri Értekezlet konferenciái.

Aug. 27—31-én Debreczenben nagy napokat élt át a magyarországi kálvinizmus. A konferenciák aktuális dátumokra való emlékezéssel kezdődtek, amikor Zwingli 400 éves és Gusztáv Adolf 300 éves emlékét idézte fel a konferencia. Majd az előadásoknak egész hosszú sora, a nagyszerű templomi ünnepélyek épületes alkalmi hozták felszínre mind azt a sok lelki kincsét, amelyeket Isten a Lélek által adományozott a magyar kálvinizmusnak. Csak a jelenlevő lelkészek száma közel 500 volt. Valami megragadóerejű, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között is késznek bizonyultak a lelkek, hogy elmenjenek ötnapra Debreczenbe, hogy átvegyék ott Isten drága üzenetét. Hasonló látogatottságról számolnak be a presbiteri konferenciáról is, amelynek középpontjában az egyház szociális üzenete állott.

Dr. Baltazár Dezső huszéves püspöki jubileuma.

A fentjelzett két nagyszabású konferencia keretében ment végbe a tiszántúli egyházkerület népszerű püspökének ünneplése is. Baltazár Dezsőre ma általában úgy néznek, mint aki különösképpen kifejezője a debreczeni kálvinizmusnak. — Messze van még az az idő, amikor kellő perspektívát nyerhetünk a Baltazár lelki

arcképének és a mai debreczeni kálvinizmus karakterének a megrajzolásához. Kétségtelen azonban, hogy az azonos vonások mellett különböző vonásokat is fogunk találni a két képen. Az azonban bizonyos, hogy ma a debreczeni kálvinizmust a világ előtt Baltazár püspök személye reprezentálja. Nagy tisztelettel és ünneplésében való részvétellel kell megállapítanunk, hogy a Baltazár püspök személye tele van feszülő, tettekész erővel, olyan aktív kálvinista vonásokkal, amelyek nagymértékben hozzá fognak járulni a magyar kálvinizmus történetének a meggazdagításához. Személyiségének ereje és jelleme olyan tettekben valósult már eddig is meg, amelyek ismét csak a történelmi faktumok erejével hatnak. Jelentős lépései a Baltazár életének: az országos lelkészegyesület megszervezése, a Kálvineumok alapítása, a debreczeni főiskola egyetemmelé fejlesztése, a debreczeni kollegium elvesztett anyagi fundusának a helyreállítása. Fekadjon sok áldás élete újabb decenniumainak nyomán!

Isteni és emberi dolgok.

Olv.: Mát. 16. 21—23.

A 21. versben az egész hangsúly és értelem erre a kicsi szóra esik: „kell”. Ebben van az isteni szükségszerűség, melyet egyfelől a mi elesett, elveszett voltunk, másfelől pedig Isten hűsége, igazsága és irgalma magyaráz. Ez a kell egy olyan óriási vastraverz, mely világokat fog össze, hogy a megsemmisülésbe ne omoljanak. Ennek a szócskának kozmikus ereje, jelentősége van; elindul az idő előttről, átnyúl a világon és időn az örökkévalóságba, mint idvességünknek drága, mozdíthatatlan fundamentuma.

Péter ezt az egy kicsi szót nem fogta fel a maga végtelenségében. A Krisztus szenvedésének csak földi, emberi vonatkozását látta, nem pedig végtelen, isteni szükségszerűségét.

Mit, hogy akit olyan nagyon szeret, akiben jövődjének minden dicső reménye összpontosul, az szenvedjen és meghaljon? Mi lesz akkor vele? ... Gyönyörű reményeivel? .. Miért dobott el magától mindent? Miért égette fel maga mögött az előbbi életébe visszavezető hidat, ha most anélkül, hogy valami a Vele együtt elnyerendő dicsőségből megvalósult volna, minden csúfsággal, szenvedéssel és halállal végződik? Nyomorult farizeusok, irástu-

dók győzzék le a Mestert? Holott Ő az élő Istennek fia... Péter a Jézus szavaira le van sújtva; meg van semmisülve. Úgy érzi, hogy a föld eltűnik, kicsúszik lábai alól és ő zuhan a mélységbe. Minden erejét összeszedi, hogyha lehet elfordítsa e rettenetes, elképzelhetetlen és érthetetlen dolgok megtörténését. És most figyeljük Pétert az embert, aki magához vonja az Urat; valósággyal megragadja és arra vetemedik, hogy szembefordulván Urával, Istenével, Őt feddeni, dorgálni meri. Micsoda odaforrása az emberi léleknek a maga gondolataihoz, vágyaihoz: az emberi dolgokhoz; mert csak ebből tudjuk megérteni ezt a pár szót; magához vonta (nem előfognán) és feddeni kezdte. Mint mikor valakit megragadunk, hogy a mi akaratunkra kényszerítsük. Mintha magunkat látnám Péterben.

Amilyen súlyos a Péter betegsége, ép olyan erős és radikális az orvosság és gyógykezelés is: Távozz tőlem Sátán! Ha Péter az előbbi részben az égis magasztaltatott, akkor most a pokolig alázott meg. Az orvosság erős, de másként nem lehet segíteni. Péternek és mindenkinek világosan kell látnia, hogy minden amit Istennel való viszonyából elvettünk és emberivé tettünk, egyszersmind sátánivá is tettük. Hiszen a sátánnak ép az a módszere, hogy az Istentől s a vele való összefüggésből, az általa való meghatározottságból mindent, az egész életet, elszakítva, az embert teszi mindennek a központjává; céljává és mértékévé, hogy így lealjasíthassa és megronthassa. Most látszik meg, hogy a mi egész életünk, mennyire nem Isten, hanem a Sátán uralma alatt áll, amikor a magunk vágyait, gondolatait, a magunk uralmának lehetőségeit keressük s ezekért harcolunk, ahelyett, hogy Isten gondolatait, akaratát keressük: az uralkodás helyett az engedelmséget Istennek. Az egész élet és a dolgokkal való élésünk az isteni uzus helyett egy állandó sátáni abuzus minden vonalon. És csak ez az oka és semmi más, hogy kultúra, tudomány, technika az élet ellenségévé, megölőjévé lesz s dőlyfőségük, hogy „nevet szerezzünk magunknak (I. Móz. 11,4.) uralkodási hóbortunk egész bábeltornyát a nyakunkba zúdítja és agyon zúz vele. Vissza mindent Istennek! Helyreállítani mindennek az Ő vele való összefüggését, hogy Ő határozzon meg mindent. Egyszóval: Isten uralma minden vonalon, szívünkben és künn a világban, ez Péter és mindnyájunk s a beteg — mert a Sátán a rabságba sinylődő — világ gyógyulásának s egyszersmind örök életünk és idvességünk kérdésének egyetlen útja.

Dósa Dániel.

A keresztyénség és a mai gazdasági ember.

Jelenlegi életünkben alig van két valóság, amelyeknek egymással szembeni feszültsége, impulzusainak ellentétessége annyira kényszerítő problémává vált volna, mint a keresztyénség és a gazdasági élet! Mindkettőnek értékes vezető emberei érzik e nem kívánt feszültségnek a kínos, nehéz voltát, érzik a másikkal való foglalkozás szükségét, továbbá a feszültség megszüntetésének szükségességét. A mai gazdasági élet tudósai között vannak, akik belátják, hogy a mai gazdasági élet impulzusai rosszak, valami más erőforrásból kellene jönniök. Ilyen keresők a német Sombart, a francia Charles Gide. Másik oldalon a keresztyénség is jelentős lépéseket tett a mai gazdasági élet megismerésére és megváltoztatására. Ez oldalról a Genfben székelő Nemzetközi Tudományos Szociológiai Intézetre hivatkozunk, mely intézet mellett az összes keresztyén egyházak (a római kivéve) együttműködésének mozgalma, az u. n. Stockholmi Mozgalom áll.

A Stockholmi Mozgalomnak, melynek célja, hogy a mai világnak a keresztyénség elé állított nehézségeit az összes egyházak együttműködése által oldja meg, egyik már megvalósult, kézzelfogható alkotása a fenti intézet. A keresztyén egyházaknak a Stockholmba összegyűlt kiváló vezetői látták azt, hogy egyik első kötelességük ama problémával való foglalkozás, melyet a mai gazdasági élet jelent számunkra. E vezető emberek azt is belátták, hogy a keresztyénség és a vele teljesen ellentétes impulzusú gazdasági élet viszonyát nem az oldja meg, ha a keresztyénség elzárkózik a gazdasági élet elől, mint egy „sátáni terület” elől, sem nem az, hogy e „sátáni terület”-be szószékeiről kegyes frázisokkal kiáltson bele, hanem első kötelessége e gazdasági élet megismerése, a tények tanulmányozása, hogy ne mint dilettans álljon szembe ezzel a nagy valósággal. Ezt szolgálja ez a Genfben felállított intézet. Ennek az intézetnek a főtákará D. Dr. Adolf Keller volt zürichi református lelkipásztor és egyetemi tanár, — aki május hónapjában keleteurópai körútján görögkeleti és református teológián előadást tartva, Kolozsváron is beszélt, — egy nagyon értékes tanulmányát „Das Christentum und der heutige Wirtschaftsmensch” a napokban számunkra is megküldötte. Nekünk most az a kötelességünk, hogy ismertesük eme értékes tanulmányt, mely az intézet pár éves kutatása alapján készült, mely az

intézet munkájának világába is egy nagyszerű bepillantást ad s mely azzal, hogy a mai gazdasági embert és világát a maga teljes hűségében s a keresztyénségnek a vele szembeni mondanivalóját nagyon világosan állítja be, mai szituációnkat nagyszerűen megvilágítva, egy fontos látást és súlyos mondanivalókat ad.

Keller dr. tanulmányában az a megrázó, amint élénk állítja a maga rémes voltában azt, hogy a mai embernek s a mai gazdasági életnek viszonya épen az a *rabság*, mint amilyen egy élősdű hatalmába került növény helyzete. A mai ember felett *urrá lett* a gazdasági élet hatalma s *kénytelen* a törvényeinek engedelmessékedni. A mai gazdasági életben pedig az anyag jutott uralomra, nem a lélek és a szellem, úgy, hogy végeredményben az ember az anyag hatalmába került. Nem az ember uralkodik az anyagon, hanem fordítva. Az ember lelkét és szellemét elnyomja az anyag uralma. Az ember elveszett eme gazdaság érdekében. A mai gazdasági ember az emberségtől s lelkétől megfosztott eszköz a gazdaság kezében. Egy egyszerű példa megvilágítja ezt a szörnyű helyzetet. Egy csokoládégyárba, ahol Keller tanulmányozott látta, hogy leányoknak reggeltől estig az a kötelességük, az előttük elsiető szallagon levő csokoládé darabokra reáhelyezzenek egy kis kerek cukrot. Ez a másodpercenyi pontossággal végzendő lélekölő, egyhangú gépiesség alkotja az egész napját egy ilyen leánynak. Egy autógyárban is hasonló megfigyelése volt. A munkások itt is meghatározott időnként ugyan azt a gépies mozdulatot kellett tegyék állandóan. Az ember ilyen helyen olyan lett, mint egy léleknélküli egyszerű gépalkatrész. Ilyen gép a banki könyvelő, aki egész nap csak számot ír. Az ember felé nőtt az ügy, a gazdaság, az a jelenkori gazdaság, melynek természete nem a lélekből, hanem az anyagból van.

Ezt még jobban kimutatja ott, ahol a mai gazdasági élet három jellemző vonását ismereti. Itt látszik meg a fentiek mellett az is, hogy a mai bankár, kereskedő s maga a háziasszony vagy a pap is mikor vásárol, amikor ő is gazdasági ember egy *kényszerben* van benne s nem szabad ember.

A gazdasági élet egy *öntörvényű* élet lett. Egy sziget, ahol nem azok a törvények érvényesek, mint az élet többi területén. Ezen a szigeten úgy cselekszik az ember, mintha nem volna lélek, lelkiismeret, evangélium, erkölcs, szeretet és kategorikus imperativus. Más impulzusai vannak a mai gazdasági életnek, más dolgok a jellemzői. Az első a *gép*. Az ember a gépbe öntötte bele teremtő erejét s ma a gazdasági életet a gép uralja. A gép törvénye ellentétben áll a lélek törvényével. A gép nem ismer fáradtságot, nincsenek igényei, nincs lelke, az egyhangúság érzéketlenségével dolgozik. E gépiesség törvénye uralja ma a gazdasági életet. A másik jellemző vonása a

mai gazdasági életnek a *nyereség*. Ez a cél. Bármilyen módon ki kell kényszeríteni a nyereséget. Ha nincs nyereség, megáll a gép. A nyereség meg kell legyen, ha útja a lelkiismeretlenség, a szeretetlenség, más embereknek az emberi joguktól való megfosztása is. A harmadik jellemző vonása a mai gazdasági életnek a *gazdaság nemzetközi függése*. Az amerikai 1929-es pénzkrach következménye az lett, hogy pár nap múlva 3500 amsterdami gyémántmunkás lett kenyérenélküli, egy fél év múlva pedig a délamerikai gyémántbányákban tört ki a munkanélküliség. De épen így munkanélkülivé tette az amerikai pénzkrach a svájci óráskészítést, valamint a szállodásokat. A mai gazdasági életben nemcsak a munkás kenyere függ a gyár állásától, s emez a bank helyzetétől, hanem ez a kényszerű összefüggés az egész világra kiterjedő. Ez a gazdasági hatalom. Az egész világot behálózva azt hatalmában tartja.

Ez a mai gazdasági élet. A helyzet, mely Keller sorai olvasása közben előtűnik meg-elevenedik az élősdű hatalmában levő növény helyzete. Ez a mai ember. A gazdaság mint ügy uralja. Keller megállapítja, hogy a világháború is gazdasági háború volt. A mai politikai mozgalmaknak, a fascizmusnak és kommunizmusnak okozója is a gazdasági élet.

Kellernek a kérdése az, hogy maradhat-e ilyen a helyzet, és lehetséges-e, hogy az ember ilyen kétéletű legyen, vagyis hogy a gazdasági élet területén más törvények szerint éljen, mint az élet többi területein. Ha a jólétet biztosítaná, még lehetne szó, de még erre sem képes. Egy állandó világkrízis az eredménye. 20 millió munkanélküli, vagyis 50—60 millió kenyérenélküli hirdeti, hogy a mai gazdasági élet nemcsak géppé tette a gazdasági embert, de még a szükséges napi táplálékát is elvette. Amikor a mai gazdasági élet törvényei elűzik azt, hogy a kínai Schensi provinciában az elmúlt télen 600 ezer ember halt éhen. Amerikában pedig gazdasági-üzleti szempontból elégették a buzát, ez azt jelenti, hogy a mai gazdasági élet törvényei demonikusak. Maguk a gazdasági élet tudósai belátják azt, hogy ez így nem mehet tovább és keresik az új utakat. Belátják, hogy a gazdasági élet nem az egész életterület. Keresik a gazdasági életnek az egész életen belüli értelmét.

Itt, ahol az *értelem* után, az élet értelme után kérdeznek, ott a keresztyénségnek van mondanivalója. Amikor a mai világ oda jutott, belátta, hogy az élet nemcsak a munka, a termelés, a létfenntartás, hanem az életnek értelme is kellene legyen, akkor a keresztyénség szólhat ebbe a világba! A keresztyénség nem hoz egy kész gazdasági programot. Ezek a programok állandóan változnak. A keresztyénség mást hoz. Mivel az életnek egy mély értelmét látja, követeli ez ismeret nyomába fakadó belső újjászületést. Olyan igaz-

ságokat hoz, az életnek, az emberi közösségnek, olyan alaptörvényeit, melyeket a gazdasági élet nem hagyhat figyelmen kívül s nélkülözhet. A gazdasági életben is impulátorok kell legyenek, ha nem akarja azt, hogy az ember életét elnyomja a gazdaság.

Keller három olyan alapigazsággal foglalkozik, amelyekre a mai gazdasági életnek fel kell figyelnie s újjáépítésénél tekintetbe kell vennie.

a) A keresztyénség az *embert* állítja a gazdasági processus központjába s *nem az ügyet*. A gazdasági élet öntörvényével szemben a lélek öntörvényét állítja. A lelket, melynek örök igényeit az élet mechanizálása, a gép, a tőke nem bír kielégíteni. Ma a gépek hatalmas kátogása, a nyereség halmozása közben az ember jobban megérti Jézus mondatát „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall”. Igaz, állapítja meg Keller, hogy a gazdasági élet racionalizálása sok időt, munkaerőt és pénzt takarít meg, de amikor az embert az idézett példákban látott egyhangú géppé teszi, elveszi az ember munka- és életkedvét s az élet tartalmát. A keresztyénség követeli, hogy „a munka racionalizálása tekintetbe kell vegye azokat a határokat, melyeket a munkás irracionális személyisége állít.”

Az ember legyen a központ s hozzá igazodjon az ügy s ne az ügy, a gazdaság uralja az embert. Ha ez másképpen nem lehetséges csak a mai gazdasági processus megváltoztatása által, a munkásságnak a gazdasági processusban levő más rendszerű részvétele által. A keresztyénségnek bátorságra kell legyen eshetőséggel is szembenézni. Amint az angol gyárimunka kezdetén meghallgatásra és eredményre talált Browning Erzsébetnek ama tiltakozó hangja, mellyel tiltakozott az ellen, hogy 9—12 éves gyermekek fejlődő erejét ne őröljék fel 10—15 órás egészségtelen gyárimunkában, az üzlet érdekeiben, hanem engedjék, hogy azok egészségesen fejlődhessenek. Úgy eredménye kell legyen, annak a szónak is, amelyik a mai munkásság emberi életét követeli.

b) A keresztyénség a mai gazdasági élettől a *szociális igazságot* követeli. Már a próféta fellemelték ezért szavukat s azóta követeli a keresztyénség. Tiltakozik a keresztyénség a produkciót alkotó anyagi javak igazságtalan elosztása ellen. Az Isten örök rendje ellen vétének ott, ahol lehetséges az, hogy egyesek anyagi javakat megsemmisítsenek, mások pedig éhezzenek. Az ember legegyszerűbb joga ellen történik itt vétés. Mikor a keresztyénség az anyagi javak igazságos elosztását követeli, nem egy mesterséges egyenlővé tételt akar, sem nem azonosítja magát valamelyik szociális programmal, hanem követeli, hogy mindenki megkapja azt, amire joga van. Az a gazdasági rendszer, melynél lehetséges az,

hogy Amerika lakóinak 4—5%-a Amerika anyagi javainak felét birtokolja, a lakosság egy része pedig éhséggel küzdjön, nem valószínűsította meg a szociális igazságot. Hogy ma munkásság olyan társadalom-, állam- és vallásellenes ebből az igazságtalanságból magyarázható, mert semmi sem forradalmasít úgy, mint az igazságtalanság.

Hogy a szociális igazság a törvényekben, technikailag, szóval részleteiben, hogyan valószínűsíthető meg, azt nem a keresztyénség kötelessége megmutatni, a keresztyénség a lelkiismeret szavát kell felébressze s a nagy inspirációt kell adja ott, ahol a lélek és az igazság ellen vétének.

c) A harmadik dolog, amit a keresztyénség a mai helyzetbe mond s követel, az a *közösség* gondolata. A mai gazdasági rendszer osztályokat teremelt és nem közösséget. Létre hozott ugyan részvénytársaságokat, trösztöket, de ezeket a nyereségvágy alkotta és tartja össze. Az emberiséget azonban egy nagy szakadékkal két részre osztotta proletárok és nyereszkedők osztálya. (Amint Keller ez utóbbit gúnyosan „proletariat“-nak nevezi szemben a „proletáriát“-al.) Ezért a mai társadalmi berendezkedés, mely e két osztály különbségére épült fel, embertelen és keresztyéntelen társadalmi élet.

A keresztyén közösségnek vezérlő elemei a *szolgálat* és a *szolidaritás*, melyek a mai gazdasági élethől teljesen hiányoznak.

Ezek azok az impulzusok, melyeket keresztyénség a gazdasági élet megújítására tartalmaz.

A keresztyénség nem azonosítja magát egyik gazdasági theoriával sem. Sem a szocializmussal, sem a kapitalizmussal. De mindkettőnek hoz egy-egy üzenetet.

Keller megállapítja, hogy nem hiszi, hogy a kapitalizmus rendszerétől egy szakítás által végleg megválhassunk. Maga a kapitalizmus is új utakra tért, amennyiben az utóbbi évtizedben *szociális kapitalizmussá* alakul. A kérdés az, hogy a kapitalizmus emberei meg látják-e a megítéltetést jelző jelekből azt, hogy a tőke nem egy hatalmi eszköz, hanem sáfárságra adott jó, mely által szolgálniok kell.

A szocializmus számára is van a keresztyénségnek mondanivalója. A szocializmusban nagy ideális erők lettek eleve. Amikor a szociális igazságot s egy új közösséget követel, a követelményeivel teljesen azonosítja magát a keresztyénség, dacára, hogy világnézetétől egészen eltérő világnézetben jelentek is meg ezek. A szocializmusnál az a helyzet, ami nagyon gyakran elő szokott fordulni: a nagy ideálhoz nagyon emberi, gyarló emberi sajátosságok tapadtak. Ez a hibája. A szocializmus vezetői közt ma vannak, akik önkritika közben belátják, hogy a szocializmusnak lelki erőkre van szüksége. Ha a munkásság belátja azt, hogy lelki igényeit nem elégít-

heti ki az a materialista és atheista világnézet és életnézet, amelyet a szabadgondolkodók reá akarnak erőszakolni és kinyúl az Evangéliumban levő szociális erők után, olyan erkölcsi erőt nyerhet, ami döntő lehet.

A keresztyénségnek kötelessége ezzel az üzenettel a munkásság elé lépnie. Nem azért, hogy ezzel a munkásságot az egyház számára ismét megnyerje, hanem azért, mert a keresztyénségnek kötelessége Istennek a Jézus Krisztushan véghezvitt tette óta a lélek védelmére, a szociális igazságért és egy új igazságért sikra szállani.

Ezekben adhatjuk Keller dr. nagyszerű tanulmányának alapgondolatait. Ezeket a gondolatokat tovább kell gondoljuk. A stockholmi mozgalomhoz tartozó egyházak tagjai fel kell vegyék a harcot, a mai gazdasági életet uraló démonok ellen s engedelmeskedniök kell annak, aki ma is kiűzheti a démonokat: Jézus Krisztusnak. Ő a démonok uralma helyére az Isten szuverénitása alatt levő közösséget hozza.

Borbáth Dániel.

Keresztyén kritika

Önismerethiány.

Kálvin János azt mondja, hogy mi magunkat sem ismerhetjük meg, nem hogy Isten igéje nélkül, mert a saját magunknak magunkról alkotott képe, a bűn által elhomályosított látásunk miatt mindig szebbet mutat a valóságnál s ezért saját magunk felől a legjobbról vagyunk meggyőződve mindaddig, míg az ige éles fűkre rá nem mutat bűneink rútságára. Az igazi igehirdetés tehát az, mely a bűnt világosan mutatja fel és ismerteti meg, minden szépítés nélkül, mert csak ebből származhat az igazi önismeret nyomán igazi bűnbánat.

Ezt két jelenséggel kapcsolatosan kellett elmondanunk. Az egyik nyáron történt, egy konferencián, ahol egyik előadás a nagy nemzeti összeomlások kórokozó bűneiről szólva, történeti adatok alapján állapította meg azt a különben már iskolában is régóta tanított tényt, hogy a magyar nemzet nagy katasztrófáinak hogyan volt az oka mindig a pártoskodás, kevélység, ellenség le- és önmagunk erőinek túlbecsülése, stb. Ez az előadás heves és igazságtalan ellenvetésekben részesült azon az alapon, hogy ez megrontja az ifjúság önbizalmát, megrendíti hitét nemzete nagyjaiban, ha látja, hogy azokban a bűnnek ilyen hatalmas volt. Szomorú jelensége ez a vélemény annak, milyen kevéssé értjük még most is az Ige igaz üzenetét. Ez még mindig az a felfogás.

melyet annyira elítélt Isten: a saját emberi nagyságunk aranyborjúja körüli hiú és veszedelmes tánc, mellyel legfőbb ideje, hogy szakítanunk kell egyházunk, magyarságunk és nevelésünk területén.

A másik jelenség ez: a kolozsvári hidelvei lelkészi állásra beadott 22 pályázat között van néhány olyan, melyet lelkészi oklevelüket csak pár éve — sőt pár hónapja — megszerzett lelkészek adtak be. Kétségtelen, hogy pályázni joguk volt, tehetségüket és kiválóságukat sem vonjuk kétségbe, de a jog és tehetség elismerése mellett meglepőnek, hogy ne mondjuk, szerénytelennek tarjuk azt a bátorságot, mellyel, alig egy évi, vagy néhány havi lelkészi működés után, alkalmasnak jelentik ki magukat az egyházkerület egyik legnagyobb lelkészi katedrájára. Vajjon, ha az egyházkerület főjegyzői, vagy püspöki székre hirdettétnék pályázat, ugyanezek nem vállalkoznának-e egyforma önbizalommal és az önismeret egyforma hiányával, hogy méltóképen beföltik azt is, hogy beköszönő beszédükben alázatosan tegyenek vallást róla, hogy Isten hívta őket arra a helyre. Hol vagyunk Kálvin Jánostól, aki vonakodva és csak határozott sürgetésre vállalta, hogy Genfben marad, vagy Pál apostoltól, aki minden levelében a maga gyöngeségéről tesz bizonyosságot. — akikről a pályázó fiatal testvéreink talán egy éve sincs, hogy tanulmányokat folytattak az iskola padjaiban. Itt is, az előbbi esetben is, ugyanaz a hiánya az önismeretnek.

I.

Még el sem sasult fájdalomunk a felsőfalvi hittestvéreinket ért súlyos csapás miatt, máris újabb szerencsétlenségét kell olvasóinknak bejelentni. Július 16-án a vicei Testvéreink református temploma és 37 háza égett le és 37 református magyar család vált hajléktalanná, földönfutóvá.

Kérve kérjük olvasóinkat, hogy érezzük át azt a nyomort, melybe ezek a jobb sorsra érdemes Hittestvéreink jutottak és adományainkkal tegyük lehetővé, hogy templomukat és hajlékaikat mielőbb felépíthessék. Úgy a pénzbeli mint a természetbeni adományokat az ottani „Református Lelkészi hivatal“ Vice. Jud. Somes címre kérjük küldeni.

Terjesszük a

**KÁLVINISTA
VILÁG-ot,**

mint a
romániai
magyar reformátusság igazi
kálvinista öntudatú, irányú
és szellemű
lapját!

Két novelláskötet.

Gyallay Domokos: Hadrakelt emberek. —
Donáth László: Szegény bolond. Magyar Nép Könyvtára 44., 45. kötetek.

Két könyv, melyhez szívesen nyúl az ember. Belőlük a nép szeretete árad. Gyallay könyvének nyolc novellája emberszeretetről, megértésről, jóságról beszél. A népből kinőtt ember ölelő karjának visszafordulása minden sora, a faját megbecsülő ember nevelni akarása. Háborús történetek, amelyek nem a nyomorúságot rajzolják meg sötét színekkel, hanem az emberi jóakaratot, azt, hogy emberek hogyan értik meg egymást, hogyan ébred a szerete, hogy hajlik le a lélek a segítségre. Hogy mindez a magyar embernél van így és nála magátólértétődően, de különösen éppen az erdélyinél, az Gyallaynál, aki mindig nevelő tendenciával ír, természetes. A kis könyv intelligens embernek üdülés, elpihenés, a falu, ifjúság számára áldott nevelő eszköz.

Donáth László könyve: második népies kiadás. Bizonyára több is követi. Egészséges, józan, derült életfelfogás. Derűt, vidámságot lopni a szivekbe ma: a legnagyobb művészet. Isten kedves ajándéka. Aki Mínyabáról egyszer olvas, mindig utánanyúl történeteinek azzal a várakozással, hogy újra meglepi. Ez a meglepés a titka Donáth minden írásának. Vidám történeteiben meglep fordulataival, ötleteivel, hála Istennek nagy a bősége. Kis életrajzi vázlatát a Pásztortűzben azzal kezdi: „Novellát könnyű írni. Mínyabá rám kacsint, huncutul mosolyog, látom, hogy már megint nem bír az eszével. Csakugyan kezdi a csinytevést, mit csak le kell írni és kész a novella.“ De a falu, a nép csak csinálja a novellatémát. Ezt meglátni és megírni és épen ezt és így meglátni, ez a Donáth művészete. Vidámsága humor, komoly novellái nemcsak erős meseszöveg, de emberábrázolás, megindítás. Aki olvassa őket egy meleg, sohasem szentimentális, biztos, szépéletű pap szívéen át ismerkedik meg a faluval.

Járosi Andor.

Egy életen keresztül összegyűjtött igen értékes könyvtárát akarja egyik lelkész a-i-a, — változott körülményei folytán — kisorsoltatni. Egy sorsjegy ára 60 lei. Az érdeklődők szíveskedjenek a megbízott Csűrös Katalinhoz (Cluj-Kolozsvár, Ref. Kollegium) fordulni.

A húzás előreláthatólag ez év október hó folyamán lesz megtartva. A pontos húzási határidőt annak idején lapunkban is közölni fogjuk.

Folyó évi augusztus 23-án mult száz esztendeje annak, hogy a magyar irodalom nagy reformátora, a magyar nyelv áldozatkész vértanúja, a fáradhatatlan magyar literátor kolerajárvány áldozata lett. Magyarországon a kulturális egyesületek méltó keretek és ünnepek között ülték meg Kazinczy halálának centennáriumát.

A párisi Notre Dame székesegyház nagy harangja 13.000 kg. súlyú. Nyelvének súlya 1000 kg. Ez a nagy harang csak a legritkább esetekben szokott működni, mint vészharang. Legutoljára 1914. szeptemberében dübörgött bele a véksőkig izgatott Páris idegeibe, mikor a németek veszedelmesen közeledtek Páris felé.

Magyarországi pedagógusok mintegy 20 tanárból és tanítóból álló csoportja külföldi tanulmányutjuk során Németországot is érintették. Az ottani iskolaiügyi problémákról beszámolva, többek között elmondották, hogy Németországban a legújabb újítás szerint a diák nem köteles vizsgát tenni, hanem a tanárikar összvéleménye alapján, minden vizsga nélkül is felsőbb osztályba léphet. Sőt igen gyakori eset az, hogy a vizsgán egy vagy két tantárgyból elbukott diákok feltételeesen feljuthatnak a magasabb osztályba, amelyben aztán teljesen külön egyéni módszer szerint foglalkoznak velük.

A göttingai városi könyvtárban régi kéziratok és ritka, ma már seholsem kapható bibliofil kötetek, valamennyi emberbőrbe vannak kötve. A középkor szenvedélyes könyvgyűjtője így akarta még értékesebbé tenni a neki kedves könyvet és értékelni a mű szerzőjét, hogy emberbőrbe köttette azokat.

Budapesten tervbe vették a koldulás megszüntetését, következésképpen koldus-kataszter felállítását, szükséglakások építését és a koldusoknak munkához való juttatását.

Az újszegedi református egyház ötszörös egyházadót szed be stóla váltság címén a lelkészi szolgálat igénybevétele alkalmával a szegényalap javára azoktól, akik az egyházi adó fizetését évek óta megtagadják.

A debreczeni református egyházközség presbiteriuma állást foglalt az ellen, hogy a népgyűléseket, felvonulásokat és ünnepélyeket vasárnap délelőtt rendezzék abban az időpontban, mikor az istentiszteletek vannak.

A debreczeni református elemi iskolában az elmúlt tanévben 98 tanteremben 98 tanító végezte a tanítást. A növendékek száma 4937 volt.

A szatmári református egyházmegyei lelkésznek egyesülete folyó évi július 14-én tartotta meg általános nagy érdeklődés mellett értekezletét Milotán.

A magyarországi Országos Református Theologus Szövetség folyó évi július 26—28. napjain Tatán tartotta meg közgyűléssel kapcsolatos nyári konferenciáját, amelyen 66 theologus jelent meg.

Debreczenben a piac-utcai református egyházzrészben folyó évi július 13-án a lelkészi lakás udvarán igen szép bensőséges kis ünnepély zajlott le. Ugyanis ekkor adta át a 49 számú Tisza Ilona leánycserkész csapat az első „vándor kosarat” Fodor Tóth Gábornénak az egyházzrész egyik szegénysorban élő tagjának.

A vándorkosár eszméje a Magyar Leány Cserkész Szövetségtől indult ki és Budapesten már 100 ilyen kosarat adtak át rendeltetésének. A kosár egyszerű fonatú, kerekek nélküli gyermekkosárhoz hasonló alakúkosár, amely egy teljes rend baba-kelengyét tartalmaz. Ezt a felszerelést kilenc hónapi használatra szerződés mellett adják át az arra érdemes nehéz anyagi viszonyok között élő szülő-anyának. Kilenc hónap elteltével vissza kerül a csapathoz. A csapat kifolozza, az elhasznált darabokat ujjal pótolja és akkor kiadja más, soron levő szülő-anyának.

Európa lakossága 498.300.000, beleértve az európai Oroszországot is. Az európai országok közül legtöbb lakossa van Oroszországnak 124 millió, az egész Szovjet-unióknak pedig 157 millió. Oroszország után következik Németország 64 millió, Anglia 45.833.000 lakossal. Francia- és Olaszországnak körülbelül egyforma számú lakosa van, vagyis 41 millió körül.

Foglalkozásra nézve a világ lakosainak a többsége földműveléssel foglalkozik és csak azután következik az ipar- és kereskedelem.

Hollandiában a nagy református állam-egyházban régóta nagy lelkész hiány van. A legújabb statisztika szerint 332 lelkészi állást nem tudnak betölteni. Az első éves theologusok száma a most lezárult iskolai évben az egész országban 67 volt, a tavalyi 101-el szemben. A theologusok statisztikája az ország összes egyetemén a következőképpen oszlik meg: Amsterdam városi egyetem: 39, Amsterdam református egyetem: 273, Groningen állami egyetem: 55, Kampen szigorú református theologiai akadémia: 164, Leiden állami

egyetem: 103, Utrecht állami egyetem: 198. Ezek szerint legtöbb hallgatója van a szigorú reformátusok által fenntartott amsterdami református egyetem és a kampeni főiskolának.

A veszprémi református egyházmegye f. évi július 15-én tartotta meg rendes évi közgyűlését Veszprémben. A közgyűlés többek között felkérte dr. Antal Géza püspököt, hogy vizitációját, — bár annak üdvös hatása a csüggedést enyhítenék, — mégis a súlyos gazdasági helyzetre való tekintettel halassza alkalmasabb időre.

A Budapesten megjelenő K. Sz. ezen határozathoz a következő kommentárt fűzi: „Ez a kérdés különös fényt vet az egyházlátogatás egész kérdés-komplexumára. A püspöki kanonika vizitáció főcélja ugyanis a helyi gyülekezet lelki erősítése, a végzett munka számbavétele, tervek készítése az egyház munkájának további kiépítéséhez, szóval a meglátogatottak hathatós segítése. Minél nagyobb nehézségek között van a gyülekezet, annál nagyobb szükség volna tehát e látogatásokra. Talán csak nem arra gondolt az illető egyházmegyei közgyűlés, hogy nem tud méltó „ünnepséget“ előkészíteni 200—300 terítékes „bankettet“ felszolgálni három-kilenc fogásos menüvel? Sokat kell nekünk tanulni az erdélyi református Testvérektől, kik véglegesen leszámoltak már azokkal az „egyházi bankettekkel“ a püspöki látogatás alkalmával a bankett huszadrangú kérdését egy szerény, szűkkörű ebédre oldva meg a parókián...

A székelykeresztúri unitárius középiskolát átalakították földműves iskolává, amely ma Erdélyben egyetlen magyar tannyelvű földműves iskola, miután annak idején a román kormány, a magánalapítású szakiskolákat is elvette, mint pl. az algyógyi Emke, a csíkszeredai csíki magánjavak és a tordai Szabó József-féle földműves iskolákat.

Az új felekezeti földműves iskola legalább 4 elemi osztályt végzett és 14 életévüket betöltött ifjakat vesz fel.

A Magyar Statisztikai Szemlében jelent közlemény szerint Magyarországon 1930. évben 276 politikai, 97 szépirodalmi és 660 tudományos és szaklap jelent meg.

Az amerikai Egyesült Államokban pedig 21398, Franciaországban 11820, Japánban 3445, Angliában 5651, Olaszországban 3183 és Törökországban 215 lap jelent meg.

Az orosz szovjet központi végrehajtó bizottsága újabban „a munka hőse“ megkülönböztető címet adományozta mindazoknak a munkásoknak, akik a legkiválóbb gyárakban a legjobb munkákat állítják elő. Ez nem egyéb, mint egy újfajta nemesség életre hívása; ellentétben a szovjet demokrácia elveivel, egy magasabbrendű osztályt fog életre hívni.

A föld népei, a legújabban összeállított statisztika szerint, összesen 3424 különböző nyelvet és dialektust beszélnek.

Akron-nak hívják a legújabb amerikai 8 motorral dolgozó repülőgépet. Ez a gép kétszer akkora, mint a jelenleg legnagyobb német léghajó, „Graf Zeppelin“. Gáztartályának a térfogata 240.000 köbméter, míg a Zeppeliné csak 137.000. Hossza 240 méter, átmérője 40'5 méter. Óránként 190 km. gyorsasággal haladhat. Teherbírása 87 tonna. Előállítására 1200 millió leuba került.

A kecskeméti és a nürnbergi (Németország) Keresztyén Ifjúsági Egyesület eléggé nem értékelhető és dicsérhető tervet valósított meg, a két város közötti diákcsera-akció megindításával. A kecskeméti diákok, a református reálgimnázium 18 tanulója — július 2-án indultak Nürnbergbe, honnan egy hónapi ott-tartózkodás után, augusztus 4-ikén érkeztek vissza a nürnbergi diákokkal, akik szintén egy hónapig időztek Kecskeméten.

A holland protestáns keresztyén munkásszervezetek június 29-én tartották meg rendes évi közgyűlésüket Utrechtben. Amelink kiváló munkásvezérnek ez alkalommal megtartott beszámolójából megtudjuk, hogy mialatt a taglétszám 1929 január 1-én még csak 58.564 volt, addig 1931 április 1-én már 86.346-ra emelkedett.

A magyarországi róm. kath. püspöki kar részint elvi szempontból, részint pedig a szemináriumok fenntartásának anyagi nehézségei miatt, az ingyenes papnevelést beszüntette.

Kinában a házi orvosnak csak abban az esetben fizetnek újevkor tiszteletdíjat, ha az előző évben nem volt beteg a háznál.

Aki hivatalt akar elnyerni, az előre meg kell mutassa, hogy mit tud.

Ha valaki valami nagyon nevezetes dolgot visz véghez, annak nemességet kap az apja, aki pedig még nagyobb dolgot cselekszik, annak báró lesz a nagyapja, vagy gróf a dédapja. A rangemelés visszafelé száll az elődökre és sohasem az utódokra.

Szélesend a Zsilvölgyében. A súlyos gazdasági válság következtében az év elején megindult munkáselbocsátás és a heti 3—4 napos munkáltatás megszűnt s így munkásaink megingott helyzetében bizonyos megszilárdulás állott be. Ideje is volt, mert legtöbb helyen hivatásunk száma felére-harmadára apadt s a nyomorúság ugyanilyen mértékben nőtt az utóbbi évek alatt. Vulkán leépítése is egyelőre elmaradt. Imádkozzunk bizonytalan sorsú munkásainkért!

Felépült a puji templom. Örömmel adunk hírt róla, hogy aug. 23-án Baczó Lajos hunyadi esperes felszentelte az első puji református templomot. A templomszentelésen résztvettek és szolgálatukkal közreműködtek a többi zsilvölgyi lekipásztörök is. A kicsiny gyülekezet kis, ideiglenes toronnyal ellátott temploma mintegy 190.000 leibe került, melynek jórészt a helyi nőszövetség gyűjtötte. A templomhely az egyházközség főgondnokának adománya. A felszentelési ünnepen őszinte örömmel vettek részt más felekezetű és fajta testvéreink is.

A kolozsvári egyházmegye lelkeszi kara általános nagy érdeklődés mellett tartotta meg folyó évi július 15-én Kolozson lelkeszi értekezletét. Szónyegre kerültek az önsegélyezés módozatai, az egyházi adózás kérdései, az egyházi fegyelem és a lelkeszek, valamint az egyházi tisztviselők helyzetének fontosabb életproblémái.

Jugoszláviában a reformátusok zsinata a törvénykészítés munkáját befejezte. Az új törvény szerint négy egyházmegyét szerveztek, három egyházmegye magyar, egy egyházmegye pedig németajkú. A zsinaton a püspökség kérdését úgy oldották meg, hogy az egyház kormányzására hivatott lelkesz, aki eddig főesperesi címet viselt, püspök elnevezést kapott. Az adózás kérdését pedig úgy oldották meg, hogy minden református egyháztag köteles 10 dinár fejadót és állami adójának 10%-át fizetni.

A Koltóhoz tartozó 150 lelket számláló katalini egyházközség híveinek áldozatkészességéből folyó évi június 21-én avatta fel az 1873-ban épült és most újonnan restaurált régi templomát. A renoválás 86.000 leuba került.

A marosi református egyházmegye tanítói kara Marosvásárhelyt a ref. kollegium dísztermében folyó évi június 23-án igen látogatott nagy gyűlést tartott.

A küüllői református egyházmegye lelkeszi értekezletét és nőszövetségi közgyűlését folyó évi június 30-án tartotta meg Radnóton.

A debreczeni nyári egyetem az idén is megnyílt. Mintegy 50 olasz, finn, lengyel és német jelentette részvételét. A nyári egyetem augusztus első napjaiban nyílt meg és három hétig tartott.

Az Erdélyi Református Egyházkerület a belügyminisztériumtól megkapta az engedélyt egy református kórház alapítására rendezendő készpénz sorsjátékra. A kapott engedély alapján 150.000 darab sorsjegy lesz kibocsátva, darabonként 100 leus árban. A huzások: 1931. november 30-án, december 22-én és 1932. január 20-án lesznek. Ide vonatkozólag minden felvilágosítást készséggel megad az Erdélyi Református Egyházkerület központi sorsjegy irodája, Kolozsvárt, Str. Bratianu 51.

A gyulafehérvári református egyházmegye tanítói és tanítónői folyó évi július 8-án tartották meg rendes évi értekezletüket Gyulafehérvárt.

Budapesten a budapesti külsőlipót-terézvárosi református gyülekezetek mintegy 120 egyháztag részvételével, jól sikerült kirándulást rendeztek a Karthauzi völgybe. A kirándulás főleg a hitélet erősítését céljait szolgálta.

A kisváradai (Magyarország) reálgimnázium énektanára, Berecz Ottó ny. igazgató-tanító igen érdekes és rendkívüli praktikus kis harmoniumot talált fel és készített, mikor Nikols-Ussuriskban, mint magyar hadifogoly synylődött. Ezt a kis harmoniumot használták aztán a fogolytáborban istentiszteletek tartása alkalmával. A feltaláló, mikor hazatért rendkívüli ügyes találmányát itthon még tökéletesítette. A feltalált kis harmonium könnyen hordozhatósága mellett (11 kg.) nagyharmoniumokkal is felveszi a versenyt hang tisztaság és hangerősség tekintetében és mindenek felett igen olcsó. A hangszer a legfinomabb anyagból készül, melynek anyagát egyik lipcsei gyár szállítja. Érdeklődni lehet Berecz Ottó énektanárnál, Győröcske, U. p. Záhony, Magyarország.